

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félre 6 frt., negyedévre 3 frt.
 Előfizetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expédition Stuttgart.
 Nyilttér sora 20 kr.

Közigazgatásunk reformjáról.

I.

(A—a.) Egy idő óta napirendre jött e tárgyról írni. Ideje és szükséges is; mert az az ellen való panasz és békétlenkedés valóban általános. A kik az 1848 előtti közigazgatásban benne voltak, az absolutismusát átérték, az alól való kimenekülésünk idejében volt reményeinkre emlékeznek, s a mostani közigazgatást figyelemmel kísérik, lehetetlen nem kívánniok annak hiányaitól való megtisztítást.

Untig hallom Angliát és Belgiumot emlegettetni, látom az egyik-másik német írónak közigazgatásról írt művere való hivatkozást.

Ne menjünk ki minden tudományért külföldre. Hiszen nemzetünk nem oly szegény, hogy még a jó közigazgatás kellekeit is szomszédaitól kelljen tannania, elkölesönöznie.

Magyarország maga alkotta magának hajdan — ezer év előtt királyságát alkotmányát, egészen magához, viszonyaihoz, nemzeti geniusához s erkölcsiéhez illőt.

Magyarországnak egészen sajátos törvényhozása, igazságszolgáltatása, központi és vármegyei igazgatási rendszere, s teljesen önálló honvédelmi intézményei voltak.

Törvényhozása reformját más európai alkotmányos országok mintájára alakította át, de ez átalakulásra elkészítette a nemzetet egy előrement üdvös reformküzdelem, mely 1825-től 1848-ig tartott. Ez megnyugtatóan sikerült, itt még csak a felsőház reformja van hátra, s törvényhozásunkkal meg lehetünk elégedve.

Igazságszolgáltatási ügyét a reformra 1848 előtt a nemzet nem készíthette előre jól el, az absolutismus ráerőszakolta természetünkkel, véralkatunkkal, hajdani jogi intézményeinkkel nem egyező, osztrák magán jogát, büntető codexét és perrendtartását. Alkotmányunk visszaállításakor a tulságosan rohamos teendők közt ennek megbírlására elég ideje és léleknyugalma a törvényhozásnak nem volt, kevés módosítással megtartotta az absolutismus alatt közénk berágódott német jogelveket, ösiségi, fiu-elsőségi, székely örökségi s más több nemzetfentartó sarkalatos törvényeinket halomra döntve, a németekéit fogadtuk el, s azóta kinlódunk velök; de higgye el a kormány, hogy ezekkel mi utoljára is nem boldogulunk mindaddig, míg a mi könnyelműen eldobott régi intézményeinkből és sajátos jogelveinkből mindazt, a mi specificus magyar intézmény s nekünk és viszonyaink között jó, egy új polgári és büntető codex készítésekor régi jogába vissza nem állítjuk.

Honvédelmünk ügye jó utra van térítve, ez intézmény nemzeti geniusunkhoz illik, viszonyainknak megfelel. Túrjunk és várjunk, míg az elvetett mag meggyökerezik. A gyümölcsözés nem marad el. Legyen a nemzet böles, ifjusága hazaszerető, tanulja a katonai tudományokat buzgón s nemzeti szeretettel, nézve a jövő nagy érdekeit, s ez oldalról aligha nem biztos irányban megy fejlődésünk, feltéve természetesen, hogy egyetértők s higgadtak leszünk.

Hátra van a közigazgatás reformja, ez is tovább nem halasztható.

Mi a reform célja: a tulságig nagy számú tisztviselőknél feltétlen megapasztása és epuratio-e? vagy a rendszer bajai orvoslása?

Mindkettő — mondják sokan. Ám legyen, bocsássák el a szakmájukat nem értő s dologképtelen resteket, két három hivatalvállalókat, van ilyen tuczet számra minden

miniszteri bureauban, minden fő és alispán mellett, s egybeült is.

Évvel tisztul a közigazgatás atmoszferája, de a rendszer nem javul meg. Hogy javíthassuk, a baj gyökér okait kell ismerünk, s mik részint az intézményekben, az idő szellemében és egyénekben van.

Az 1848 előtti intézmények egy ezredév fejleménye volt, minden szolgálatban levő ismerete, a maiak ujak, ismeretlenek, szokatlanok; amazok aristocraticusok, ezek democratiaiak; amazok időt engedtek rá, sőt köteleességökké tették az ifjaknak a magok kiképzését, fokozat szerint haladtak elé a hivatali feladatokban közpályák férfiai, míg teendőiket jól elsajátították, elegendő tapasztalatot szereztek, az ítélet meghiggadt, a jellem kifejlett.

Ma a telekkönyvezés, vasutépítés, a realis irány, miniszteri kormányzás, esküdt szék, új pénzügyi igazgatás sat. mind olyan munkakörök, melyekben ifjaink s férfaink ujonczok, az ut megtörve és sok tapasztalás eddig szereshető nem volt. A mai közigazgatási hiányok nagy része ebben keresendő.

Keresendő továbbá az idő szellemében. Anyagi, önző, kalmár szellemű e kor kétség-telenül, az a társadalom az emberek. A magán érdek a köznek fölébe került mindenütt, s kényurként szolgáltatja magát emez által. Ma neveltség tárgyává lesz, a ki becsületből való hivatal, vagy tiszt viselését emlegeti. Ma példabeszéd, hogy még az üdvességet is pénzért adják.

Végre a baj oka az egyénben is van. Az emberek a társadalom után idomulnak, a kor erkölcsit az egyén tükrözi vissza leghivebben. Itt is példabeszéd igazsága teljesül: milyen a kendő, olyan a mosdó, milyen az idő, olyak az emberek. Megfélemlítő ifjaink kapzsisága, pénzszomja, kellő előkészület és tapasztalás nélkül való mohó feltörekvési vágya: az iskolából egyenesen 800 — 1000 frtos hivatalba vágyanak lépni, a képviselő a ki soha nem szolgált a közigazgatásnál, egyszerre osztályvezetővé lesz, tanárból katonaugyvezető, bureaucratából tanfelügyelő, egyetemet most végzett ifjúból egyetemi tanár, tudósból levéltárnok — most mindenki képes mindenre, ha képviselő, kegyencz vagy toladó.

Igy rendel el a egyéb tekinteteknek a közigazgatás érdekét, nem esuda ha az adminisrtráció nem összevágó, lassu, nehézkes, az intézkedések hiányosak egymással és a mult hagyományával s jogviszonyokkal ellenkezők, a közjót nem mozdítják elé, szóval, ha közigazgatásunk hitele alásülyedt, s mindentől mind hangosabb a reform sürgetése.

De miként lehetséges az? Erről a következő számban.

Országgyűlés.

A képviselőház febr. 24-iki ülése.

Elnök jelenti, hogy a pénzügyminisztertől Bécsből értesítést vett, melyben tudatja a t. házzal, hogy osztályokban felvételt rendelt t. javaslatok tárgyalásánál nem lehet jelen.

Prileszky Tádé következő interpellatiót intézi a vallás és közoktatási miniszterhez: Tekintve, hogy az egyház és állam közötti viszony rendezése európaszerte napirendre került és az állam újabb politikai átalakulásának szükségképeni következménye: miért is pár év előtt bold. b. Eötvös József vallás- és közokt. miniszter, a nagyhorderejű egyházi kérdés rendezésének előkészítésére felhívta a magyar episcopátust, hogy az 1848-ban kezdett egyház-autonomiai

ügyet újból felvegye: sőt e cél valóítására maga is közreműködött az ugynevezett előkészítő katholicus kongressus létrehozásában.

tekintve továbbá, hogy az előkészítő congressus után ő felsége az apostolikirály által alkotmányosan jóváhagyott választási szabályok szerint az összes hazai katholicus polgárokat képviselő, s az egyházi autonomia szervezésének kidolgozásával megbízott congressus még 1871-ben gyült egybe a haza fővárosában, s működésének eredményét az egyházi autonomia mikénti szervezése iránti javaslatát, egy küldöttség által, ugyanazon év június 12-én ő felségének az apostoli királynak alkotmányos tárgyalás és illetőleg megerősítés, szentesítés végett felterjesztette;

tekintve, hogy azon felterjesztés napja óta már hosszú idő telt, a nélkül, hogy a haza sok millió kath. polgárai ezen reájok nézve nagyhorderejű ügy mibenlétéről értesültek volna;

tekintve végre, hogy igen sokan, kiknek a nép képviselőinek soraiban helyt foglalunk szerencsénk van, választóink által a kath. autonomia ügyének előbbre vitelére, az annyira óhajtott egyházi önkormányzat valóítására lettünk felszólítva és megbízva;

Mindzeknél fogva kérdem a vallás- és közoktatási miniszter urat, mit szándékozik tenni a kath. autonomiai congressus bizottsága által kidolgozott s ennek nevében legfensőbb helyre benyújtott egyház autonomiai tervezettel?

Kiadatik a miniszternek.

Következett a napi rend első tárgya: a zárszámadosokról szóló jelentés. Széll Kálmán megkezdte előadását.

Legújabb táviratok.

Zágráb, febr. 24. Cseh ellenzéki vezetőknek tervezett ideküldése egyelőre elmarad, a mit maga a helybeli ellenzék is jónak tart. — Az országgyűlés májusban leendő megnyitása valószínű.

Bécs, febr. 24. A lengyel klub a következőket ajánla a delegatiókba: Zyblikievitz, Grocholski, Wodziczky, Czerkawski, Smarowski, Horodiski és Jaworski.

Bécs, febr. 24. Miatán a miniszterium vonakodott a Galiczia számára egyetértőleg megállapított concessiók valóítása iránt határozott biztosítékot nyújtani, a lengyel képviselők szombat 23 szavazattal 12 ellen elhatározták, hogy a birodalmi tanácsból kilépnek. A lengyel club tegnap határozta meg a kilépés idejét és módját.

Páris febr. 24. Thiers egészsége ismét helyre állt.

Madrid, febr. 24. Egy interpellatióra Castelar válaszolja, hogy a rend és nyugalom minden áron fön fog tartani.

Páris, febr. 23. A baloldal gyűlekezeteben Ricard a 30-as bizottmány törvényjavaslatát védte, kiemelvén, hogy Thiers semmi mást sem akar elfogadni, és minden, ezzel ellenkező indítványt elenezni fog. Szónok constatálta, hogy a jobboldal és a jobb centrum közt szakadás létezik, és megjegyzté, hogy ha a baloldal, a bal- és jobb centrum egyesül, hogy gouvornementalis majoritást képezzen, — a köztársaság nem fog többé feini azon veszélyektől, melyek a royalista pártok coalitójából keletkezhetnek. Szónok kéri végül a baloldalt, fogadja el a törvényjavaslatot. Ricard beszéde nagy benyomást idézett elő. Határozat nem hozott. Szerdán ismét lesz gyűlekezet.

New-York, febr. 24. Porto-Ricoban Spanyolország ellen fölkelés tört ki, mely azonban elnyomott.

Madrid, febr. 24. A nemzetőri tiszték megígérték támogatásukat a nemzetgyűlésnek. Martos elnök kinyilatkoztatá a tisztéknek, hogy a népképviselők nem tőrnek megfélemlítést és a köztársaságot megőrzendik azon veszélyektől, melyek a reactio vagy demagogia részéről eredhetnek. Barcelonában egy gyalogzászlóalj elboocsátását kérte. A rend ismét helyreállított.

London, febr. 24. Az itteni carlista bizottmány Don Carlos ügyének támogatása végett aláírásra hív fel.

Zichy József gr. földmívelési, ipar- és kereskedelmi miniszter beszéde

a képviselőház febr. 21-ki ülésében.

(Vége.)

Határozott nézetemet fejezem ki, midőn ki mondóm, hogy a szállítási vállalatokat csak mint a forgalom előmozdítóit ismerem el jogosultaknak, hogy nem ők szabhatják meg az ország kereskedelmi politikáját, nem ők jelölik ki a kereskedelmi központokat, és nem ők vannak felhatalmazva kedvezni valamely forgalmi központnak, hanem hogy a kereskedés maga a nagy közönség érdekében, melynek viszont ő szolgál, határozza meg emporiumait, és e szerint intézni a szállítást, ez feladata a vállalatoknak, s itt közbenjárni, ha ez talán magától nem történne, ez feladata a kormány. (Élőnk tetszés.)

Ismerve a kereskedelem e hivatását, így óhajtanék segítségére is lenni; így vélek közreműködhetni, hogy élénkebb forgalom idején a szállító eszközök tulságos hiánya ne szűljön akadályokat s ne járjon anyagi veszteséggel a kereskedelmi körökre felszámíthatlan kárral az országra nézve; e szempontból kívánok és fogok közreműködni az entrepostk mielőbbi és azon terv szerinti felállításában, mely beható vizsgálat után az ország s a főváros érdekeinek leginkább fog megfelelni s így akarnám szavazatomat érvényesíteni mindazon új közlekedési vonalak tervezésénél is, melyek hánkra nézve még szükségesekek, s melyekben a kereskedelmi érdekeknek első helyet kell biztosítani. — Hogy a hitelviszonyok megszilárdulása, a bankkérdés helyes megoldása a kereskedelemre nézve tán még nagyobb fontossággal bír, mint előbb már az iparra nézve beismertem: azt felesleges fejtegetnem. (Helyeslés.)

Végül csak azt jegyzem meg meg, hogy ugyanez érdekeknek legfőbb gyámolítója oly kereskedelmi törvény, mely a nélkül, hogy szemelől tévesztesen Magyarország külön viszonyait és érdekeit, minél inkább fog simulni a művelt külföld hasonló törvényeinek intézkedéseire, mert a kereskedelemnek cosmopoliticus jellege van s közlekedési eszközeink nagy fejlődésén kívül nagyrészt neki köszönhető azon középesség, melybe a civilizált államok egymásközt mai nap jutottak.

Hogy ez irányban az államnak még az említettek kivül is vannak kötelességei, azt kétségbe vonni senki sem fogja. Elég itt is ráutalnom a szakoktatásra, mely viszonyaink közt nem lehet kizárólag az illető körök feladata. S noha a kereskedelmi akademiára szánt összeg a közoktatási miniszter budgetjébe tétetett át, s így e kérdés látszólag engem nem is illet, még sem vonakodom kijelenteni, hogy a keresk. oktatás rendszeres fejlesztését és helyes tanterv megállapítását feladataim közé sorozom, s megoldásukhoz járulni kötelességemnek ismerem.

A mezőgazdaságról, melylyel a tárgyak természetes sorrendjénél fogva kezdenem kellett volna, sokkal többet szólott az általános vita alkalmával a t ház számos kiváló tagja, semhogy itt sok mondani valóm maradt volna.

Nem tudom, helyeselni méltóztatnak-e nézeteimet, de nekem meggyőződésem, hogy épen a mezőgazdaságban gyakorolhat a kormány legkevesebb közvetlen befolyást. Népünk legszámosabb osztálya az, mely ezzel foglalkozik, és itt a reglementirozás még kevésbé volna helyén, mint bármely más ágban.

De mert ily számos lakosa az országnak foglalkozik mezőgazdasággal, mert ez mindeddig a legfontosabb termelési águnk, mert itt legnehezebb a kormány közvetlen befolyásának érvényesítése, ép azért kell sulyt fektetnem arra, hogy közvetve támogassuk azon tényezőket, melyek a mezőgazdaság fejlesztésére közvetlen befolyással vannak, e tényezőkt pedig nagyrészt szellemiek, t. i. ismét a szakoktatás és a társulati működés. (Halljuk!)

A mezőgazdasági szakoktatásra nézve azon meggyőződésem élek, hogy az u. n. elemi miveltiséget s a tudományos földmívelést ogyarant kell ugyan, hogy fejlesszük; de valamint azon elemi gazdasági ismereteket, melyeket az eddigi nevezet értelmében a földmives iskolák nyújtanak, minél számosabb helyen, vagyis extensive kell mivelnünk, ép ugy azt hiszem, hogy a magasabb gazdasági ismereteket minél intenzívebben kell fejlesztenünk

ebből folyólag mennél több földmives iskola felállítását óhajtom pártolni, a meglevő vagy most alakult magasabb gazdasági tanintézeteket pedig száma nézve még szaporodni alig vélném czélszerűnek. (Általános helyeslés.)

Muzeumi pénztárnoki jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Az „erd. muz.-egylet“ pénztárát illetőleg van szerencsém előterjeszteni az 1872. évi bevételeket, kiadásokat, az ezekből folyó mérleget, az év végéről szóló megvizsgált számadásizárólatot, s végre az egylet vagyonának mainaponi állását, mint következik. Legelőször főmólcem: hogy az egyleti pénzek három külön osztályban kezeltek u. m.

I-ső A főpénztár:

A., Bevételei rovata.

Az 1871-ik évről látható készlet volt:

1. Közhitel papirokban összesen 88,196 frt.
2. Elhelyezmények (kötvényekben) 115 ezer 335 frt 72 kr.

3.) Készpénz 1515 frt 64⁵/₆ kr.

Az áthozottakhoz gyűlt 1872-ben.

a.) Földtehermentesítési kötvényben 892 frt 50 kr.

b.) Elhelyezmények (kötvény és könyvekben) 11,770 frt 12 kr.

c.) Bégyült vagy visszafizetett tőkében 4 ezer 800 frt.

d.) Béfolyt kamatok, és részvénydíjakban 11,866 frt 06 kr.

e.) Rendkívüli bevételek egyútt: 401 frt.

f.) „Berde alap“ tőkésített kamatjának kamata 4 frt 15 kr.

Ezek szerint, az 1871-ről áthozottak és az 1872. folyama alatt gyűlték össze teszen 234,781 frt 19⁵/₆ kr, azaz: kétszázharmincz négy ezer hétszáznyolczvanegy forint és tizenkilenc krajczárt.

B., Kiadási rovat:

Az 1872-dik évfolyama alatt kiadattak:

1. aa.) Visszafizetett kölcsönért kötvény 700 frt.

bb.) Vissza vett helyezmény könyv szerint 4000 frt.

cc.) Béfizetett alapítványért (kötvény) 900 frt.

összesen 5600 frt.

2. Kölcsön adva földteherment. kötvény 1050 frt.

3. Kölcsönre elhelyezett készpénz 3600 frt.

4. Rendszeresített fizetésekre kif. pénz 7 ezer 747 frt 50 kr.

5. Szálláspénzek 2550 frt.

6. Perköltségre előlegezve 20 frt.

7. Berde alapítvány kamata 4 frt 88 kr.

8. Utalványokra, s vegyeesekre 4568 frt 22¹/₂ kr.

9. A 315 frtnyi állam kölcsön kicserélésére 15 frt.

Kiadások fő összege 25,155 frt 60¹/₂ kr.

Kivonva a kiadást a bevétekből lesz a

C., Mérlegrovat szerént.

Az 1872-dik év végén a pénztár állás:

a.) Közhitel papirokban: egyútt 88,023 frt 50 kr.

b.) Kamatozásra elhelyezményekben 98,100 frt 37 kr.

c.) Magán kötvényekben alapítvány 23,239 frt 51 kr.

d.) Kész pénz folyó pénzben 92 forint 10²/₆ krajczár.

e. Berde alapítvány, kisegítőbe téve 75 frt 11 kr.

f.) Geréb féle id. kötvényben 95 frt.

1872. végén az egylet összes vagyona: 209,625 frt 59²/₆ kr.

Felvilágosítások:

A Bevételekre:

Az 1872-dik évben külön gyűlt összegek u. m.

1., Földteherment. kötvényekben összesen 892 frt 50 kr,

— még pedig, a következők szerint:

a.) Gróf Kálnoky Dénestől alapítványi tőke: 525 frt.

b.) Mara Sámuelől hasonlólag 105 frt.

c.) Báró Györfy Lajostól hasonlólag: 105 forint.

d.) Báró Györfy Lajosnéól hasonlólag: 105 forint.

e.) Lázár Mihályné urasazonytól 10 évi részvény díjban 52 frt 50 kr.

2. Az elhelyezmények összege 11,770 frt 12 kr.

Ezen 11,770 frt 12 kr gyűlt a következőkből u. m.

aa.) Tisztelt emlékü Ujfalvi Sándor urnak végrendeleti hagyománya szerént 5000 frt.

bb.) Néhai Alsó Zsigmondné alapítványa 2000 frt.

cc.) A Karinczy Gábor régi alapítványa 100 forint.

dd.) Visszafizetett kölcsön újra elhelyezve 700 frt.

ee.) Kölcsön adott urbéri papírról kötvény 1050 frt.

ff.) Pénzkészlet takaréka elhelyezve 2920 frt 12 kr.

3. Bégyült, vagy vissza fizetett tőke 4800 forint.

Ezen 4800 frt. készpénz gyűlt:

a.) Régi kölcsön, visszafizetve 700 frt.

b.) Régi alapítványi tőke befizetve 100 frt.

c.) Takarékpénztárból vissza véve 4000 forint.

— A jezsuita atya, a szent szerzetes!..

Bánflynének nemes vonásain föltre ismerhetlenül föltűnnek az undor és borzadály kifejezései — tehát saját öcsését vádolja!.. iszonyu!.. mit jelentesen ez?.. gondolja magában s aggályát nem leplezhetvén, megjegyzi, hogy mendemonda is lehet az egész historia vagy ármány rejlik a dologban.

— Miért hordja hát keblében képemet — folytatja a hölgy hévvel — hogyan jutott a kép birtokához, mely hasonmása ennek és Hánrim tulajdona vala!.. mely Hánrimnak mint szerelmem szent záloga, féltett kincse vala!..

— Bohó leány!.. megszerezhetted pénzzel!.. hisz évek óta szeret híven reménytelenül... a szerelemnek megvannak jogai... s a szerelem mindenre képes!..

— De orgyilkosságra nem jogosít fel senkit!.. e kep áruba bocsátható nem volt, e képhez csak Hánrim gyilkossa, megrablója juthatott, szól fudokolva a hölgy s bármennyire igyekezett erő venni s uralkodni magán, könnyei kítőrnék s szivszagattások közt zokogva egy székre hanyatlik.

Ezen pillanatban az ajtó megnyílik belép pater Kászoni s tiszteletteljesen közeledvén s nőkhöz, jobbát kinyújtja s mutató ujjával Máriának reszkető kezében levő képet érintvén szerény halk hangon szól:

— Olyan mint ez!.. Olyan szalagon esüng!.. lefekvéskor volt alkalmam látni!.. becsületes uton nem juthatott hozzá s igaza van Mária leányszózonynak, hogy orgyilkosságra a szerelem sem jogosít senkit!..

VII.

A fejedelem és ministere.

Történetünk korában nem csak az emberek, az uralkodó eszmék és politikai helyzet, hanem a vidékek külalakjai is különböztek a mostaniaktól. Hol most a gözmozdony fűtől s az utas alig észlelhetvén a vidék gyönyöreit, perczenként mértföldeket halad, akkor ha M.-Vásárhelyről a völgyben lefelé megindult, utjában Medgyesfalvat, Kereszturt, Nyárádőt, Vidrátseget, Szentpált sat. rendre érintette. A közvetlen kanyargó utak bevezettek minden faluba, az ut irányát nem mérvőkök,

Jegyzés. Az 1-ső pont alatti 892 frt 50 kr. főösszeg látható a Bevételei rovat a pontja alatt.

A 2-dik pont alatti 11,770 frt 12 kr főösszeg, látható a „Bevételei rovat b pontja alatt.

A 3-dik tétel alatti: 4800 frt fő összeg látható a Bevételei rovat c pontja alatt.

4. Kamatokból s részvény díjakból 11,866 frt 06 kr.

Ezen 11866 frt 06 kr. gyűlt:

aa.) Elhelyezett tőkék kamataiból: 4126 forint.

bb.) Alapítványi tőkék kamataiból: 2778 frt 44 kr.

cc.) Államkötvények szelvényeiből: 3699 frt 37 kr.

dd.) A 10 éves szakbeli részvényekből 922 forint.

ee.) Az 5. éves szakbeli részvényekből 340 frt 25 kr.

5. Rendkívüli bevételek egyútt 401 frt.

Ezen 401 frt gyűlt a következőkből u. m.

a.) Visszafizetett előlegekből 322 frt.

b.) Duplum könyvek árából 50 frt.

c.) Korcsolyázási díjból 25 frt.

d.) Egyszer mindenkor ajándék 4 frt.

6. Berde alap kamatjának kamata 4 frt 15 kr.

Felvilágosítások.

A kiadásokra:

I. a.) Az elhelyezményről takarékpénztári könyvből visszavétel utján — leiratott 4000 forint.

b.) Régi kölcsön visszafizetve (kötvény) 700 frt.

c.) Béfizetett alapítványért — kötvény 900 forint.

összesen 5600 frt.

II. Kölcsönre helyezett földt. ment. kötvény 1050 frt.

III. aa.) Takarékpénztárba tételt 3400 forint.

bb.) Vissza kapandó előlegül adatott 200 forint.

Összesen 3600 frt.

IV. Választmányi utalványokra ki ment 4568 frt 22¹/₂ kr.

V. Rendszeresített fizetésekre adatott 7747 frt 50 kr.

VI. Szállás bérekre összesen 2550 frt.

VII. Perköltségre előlegezve 20 frt.

Ezen kiadott 20 ft később visszafizetett, mi látható a „Bevételei“ rovat e. pontja alatt, a „rendkívüliek“ között.

VIII. A „Berde-alap“ folyó kamata tőkésítve 4 ft 88 kr.

Az I., II. tétel alattiak tartalmazzák az el-

czövekeltek ki, hanem megjelölte a szükség és körülmény. Esős, sáros időben megtörtént, hogy ha az utas M.-Vásárhelyről korán reggel megindult, Vidrátseget vagy Szentpálon étetni kellett s megérkezett estvére Radnóthra

Radnóth nevezetes megállási pont s őszszel, minthogy Apaffi fejedelem az őszi vadászatok idejét többnyire ezen kedvenc tuskulanumban szokta tölteni, nagyon keresett hely volt. A vadászatot és táncot kedvelő fiatalság egész karavánja sereglett ilyenkor Radnóthra s megjelentek a fejedelmi tanács tagjai, a tisztos komoly urak is.

Radnóth fejedelmi várkastélyával, apró szalmás házaival, berkeivel, nádassáival, a Maros balpartján a kies és termékeny Marosvölgyben fekszik, míg a Maros jobb partján, hol a mezőségi hegyek szoros völgyeikkel a térre leereszkednek, Maros-Lekence van, az uradalomhoz tartozó falvak egyike. Apaffi ezen falut fölszabadította a rendes robot alól, a fegyverrel banni tudó ügyes oláh népet udvari vadászokká átalakítván, kiknek a használt örökségeiket kötelességüké tételt a fejedelmi asztalt, az őszi vadászatok idején elegendő vadkacsákkal és nyulakkal ellátta.

Ha ezen őszi mezében is festőileg szép és regényes tájokhoz közeledünk, pezsgő élet vig zsi-bongását észleljük s feltűnik előttünk az u. n. Rákóczi-hegy, szőlőültetményeivel s osimpoja és hegedű szó mellett munkálkodó vig szüretezőivel.

A letartott takarmány táblákat és tanorokokat szegélyező fűzfáknak sárgult leveleivel a kelő nap aransugárai játszanak. A reggeli gyöngye köd oszoló felében van s mint szakadozott fátly, helylyel közzeleg a legderültebb őszi ég azurját mutatja.

A Maros párát leheli, pedig lustán kanyarog, türelmes hátán urakkal, fényes szerszámzatú papirpakkal és szines öltözött csatlósokkal terhelt kompozog, mely a balparttól a jobb part irányának igyekszik. Ezek a vadász urak, kiket a lekenczei vadászok sorakozva várnak, hogy a napot róka és nyul hajhászattal a mezőségi hegyek közt töltsék.

A fejedelmi várkastély nem oly fényes, nem oly tágas, mint a bonczhidai, de hegyes fedelével, szürke falával, éles szöglet-bástyaival a középkor

helyezményeket, a III., IV., V., VI. és VII. tétel alattiak magokban foglalják a készpénzbeli kiadásokat.

Végre megjegyzem:

Hogy a „kiadásokról“ szóló 9-ik tétel alatt láthatólag áll 15 ft kiadás. Ennek oka a következő, u. m.

Az 1872-re áthozott államkölcsön 315 frtről szól; miután azonban, a régi kötvényeket az államhatóság egységesítettekkel cserélte ki: ezen kicseréltek nem 315, hanem csak 300 frtről állítottak ki, e miatt 15 frttal az alaptőke rövidsége szenvedett. Mindamellett a tőkebeli összeg változása, a kamattőkebe csonkítást nem okozott. Mert, igaz, hogy míg a régi 315 ft tőke után fizetett az 5% kamattal, addig 20% adó vonatott le abból; most azonban csak 16% adó vonatik le; s ez alapon a 300 frtnyi államkötvény után, épen annyi kamattőke van, a mennyi volt addig, míg a tőke 315 ft volt.

Ezen felvilágosító részletezés után áttérek az alaptőkére, és van szerencsém jelenteni, hogy az egylet alaptőkéje 1872-ben növekedett 7000 ftal,

mely összegből:

1. Az Ujfalvi Sándor alapítványa 5000 ft.

2. Az Alsó Zsigmondné hagyománya 2000 ft.

Az 1872-ik évben egyletünk részvényeseinek száma is szaporodott kétfelével; belépven az egylet tagjai közé a kolozsvári tudomány-egyetem tanárai közül: dr. Koch Antal és dr. Kánnitz Agost urak. Ellenben, az 5 éves szakbeli részvényeseink közül, fájdalom! három ragadt ki a halál.

Visszatérve az alaptőkére, kötelességem megemlíteni, miszerint igaz: hogy 1872-ben alaptőkénk növekedett 7000 frttal; de az is igaz, hogy az egylet pénztára tartozik az alaptőkének 5800 frttal. Ezen tartozásnak oka — már többször megemlítetett; de azt most is figyelembe hozni, szükségesnek tartom. Ugyanis

Tudva van a tisztelt közgyűlés előtt is: hogy a közelebbi évek egyikében, csaknem egy időben eladóvá tétettek: a Herbich-, Bielcz- és Schuster-féle igen becses természeti gyűjtemények.

Ezen hazai ritka gyűjteményeket hazánkban kívándorolni hagyni megbocsáthatatlan bűn lett volna. — A bűn és hiba nem is követett el; mert a muzeum-egylet mindhárom gyűjteményt megvásárolta. E vásárlást, azonban csak az alaptőke segítségével lehetett megemlíteni. Ez az oka, hogy az alaptőkének 5800 frttal tartozunk. — Ezen összeget részint az államtól kapandó évi részletekből, részint pedig az elmúlt évekről bevárando kamattal és részvényhatalékokból, rendre visszafizetjük. Ezt én nem csak remélem, de hiszem is;

lovagváraira emlékeztet. A főbejárás a falu felőli oldalon van, s ha elhagyjuk a Marost s a fenyéren kanyargó ösvényen, mely ezen irányba vezet, haladunk, csakhamar az alacsony boltíves kapun keresztül a négyszögű kis váruvára érkezünk. Itt oszloptos toronász fut körül kopolt aranyozású vasráncszattal s a kapu fölött ezen toronászra nyílik a főajtó, mely a kihallgatási nagy teremhez vezet. Ezen főajtó előtt két testőr áll kivont karddal, vörösr nadrágban, sárga dolmányban, belül az ajtó őrállomásain apródok állanak, kik tréfálnak, enyelegnek, élczekben kifogyhatlanok, de komoly képet és katonás állást cserélnek azonnal, ha lépteket hallanak s egy-egy észlelő komornyik vagy komoly nagy bajszu posta marczona alakja a termen végig vonul.

Ez időszereint a várkastélyban úgy a váruvavar félelmes csataki győri és sáncpuskái közt, mint a termekben valódi „Ouzium“ honol, künn és benn suspecta hora van.

A sok vendég vadászatra vagy szüretre szétoszlott s beállt az ország kormányzat központján azon ritka napok egyike, midőn sem fejedelmi tanácsülés, sem követek, audientiasok kihallgatása, sem futár, sem hirnök, szóval hivatalos kötelesség magán öröme és multság hajhászattal nem háborít senkit. Az egész ódon várkastélyban ez idő szerint otthon és jelenlevő urak, először maga a fejedelem, ki a vadat szereti ugyan asztalán, de csak akkor, ha más ejtette el, 2-szor Teleki Mihály uram, ki a vadászatnak szintén nem nagy kedvelője, 3-szor az udvarmester Balogh Máté uram és 4-szer Székely László a főpostamester, kinek hivatalos szobája a falufelől nyugati bástyában van, hol hosszú asztalon rendezi irományait, külön csomagban helyezvén az érkezett leveleket és külön az expedílandókat, melyeknek elsejét átküldi azonnal a túlsó oldalra a fenyer felőli keleti bástyába Teleki Mihály uramnak, utóbbiakat pedig a mindig induláskészen álló lovas posták által az ország különböző szögleteibe indítja.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

„BÁNFFY DÉNES“

(korrajz két kötetben).

Irta

Komáromy Ferencz.

Első kötet.

VI.

A bonczhidai várkastély.

— Miért ellenezte atyád összekeléstüket?..

— Minden iránt, a mi idegen, előítéletes ellenszenvé vala, a németeket gyűlölte annyira, hogy a szerencsétlen estén, midőn viszonyunk fölől értesült, gutaütés érte. Hánrim ugyanezen éjjel meggyilkoltatott s csaknem egyszerre értesültem a kettős gyászeset fölől. — Kétségbeesetten, roskatagon állék atyám ravatala mellett, könnyeim kiapadhatlan árja s a kettős fájdalom fölemésztették életerőmet, szemeim elhomályosodtak, lélekzetem főnakadt, tántogó szélén állék a megsemmisülésnek, midőn nyílik az ajtó s belép fényes főúr, őszinte részvét érte ragyog nemes vonásain, szavai gyöngéden és zengzetesen tolmácsolják szive érzelmeit... Ő nem gyűlöli a németet... Megtorlást ígér, ha föl-fedezheti Hánrim gyilkosságát... Jövömet biztosítani kívánja... házában hajlékot, vesztéseimért kárpótlást, vigaszt, enyhet ajánl... elhoz... asszonyom!... e nemes férfiú férjed a nemzetes és vitéző nagy ur Bánffy Dénes vala!.. Neki köszönhetem megmaradásomat és életemet s mégis e pillanatban kivánságát megszegni kénytetem. Évek óta küzdöm emlékeim ellen, melyek keblémnek féltékenyen őrzött kincsei valának s végre midőn reá szántam volna magamat az új pályának bizonytalan kétes jövőjére, ime egy véletlen fölfedezés megsemmisíti határozatomat!..

— Hogyan?.. szól Bánflyné megütközéssel — vonakodnál Kászoni neje lenni?..

— Neje legyen-e első jegyesem, Hánrim gyilkosságának?..

— Ki mondta ezt?..

s hitemnek alapja az: hogy még képzelni sem tudom, hogy lehessen olyan magyar és becsületes ember, ki, ha szellemi vagy anyagi tekintetben a sors által le nem sújtott, — adott szavát meg ne tartsa s elvállalt kötelességét ne teljesítse.

Kapcsolatban a felhozottakkal, elősorolom itt a

Bevárandókat is, u. m.

1. A 10 éves szakból (hátralék részvénydíj) 12,732 frt 25 kr.

2. Az 5 éves szakból (hátralék részvénydíj) 225 frt.

3. Kölcsönön lévő tőkék kamataiból 2570 frt 68 kr.

4. Be nem fizetett „alapítványok” kamataiból 7759 frt 6 kr.

Bevárandók összege: 23,286 frt 99 kr.

Az elősorolt bevárandókhoz tartozik még:

a.) Az egyleti pénztárból régebben előlege-
zett, de még vissza nem fizetett összeg 298 frt.

b.) Közlebről, másnak előlegezett összeg 200 frt.

Visszavárando előleg: 498 frt.

Ezek után áttérek az egyleti pénztár II-dik osztályára, mely a

II. „Természettudományi díjalap.”

Az 1871-dik évről 1872-re ájtjöttek a következők:

aa.) Magyar földhitel papirban 1000 frt.

bb.) Késpénzben kisegítőbe helyezve 369 frt 42 kr.

Az 1872-ben gyűlt, az áthozottakhoz:

cc.) Az 1000 forint papirnak évi kamataja 55 frt.

dd.) A kisegítőbeli pénznek kamataja 19 frt 65 kr.

Az 1872. végeig bevett összeg: 1444 frt 7 krajczár.

De 1872-ben kiadás is történt, azaz:

1. A „díjalap” rendeltetése szerint egy tudomán-
mányos munka jutalmazására 100 db. ércz ezüst
frtos tallér megszerzésére 109 frt 97 kr.

Ezen kiadást a bevételből leszám-
mitva:

Az 1872. végén: a „díjalap” vagyona: 1334 frt 10 kr.

Az egyleti pénztár III-dik osztálya

(Vége következik.)

Külföldi hírek.

A Wagoner-ügyre vonatkozólag ezeket írják Éjszaka-Németországból a „Fr. Pr.”-nek: „Te-
hát egy királyi és nem egy parlamentaris bizottság
küldetett ki a Wagoner-féle botrányos eset meg-
vizsgálására. A bizottság élére a tengeri kereske-
delem főnöke állították, ki maga is egyike a „fő-
alapítóknak”. Nem sokat fognak ártani Wagoner
titkos tanácsosnak, mert ő képes volna a mögötte
álló magas uraságokat kiméltlenül leleplezni. Be-
szélik, hogy maga a birodalmi kancellár lett volna
az, ki reá birta a minisztert, hogy megadja Wage-
ner-nek a kérdéses vasuti engedélyt. E vasut a her-
ceg varzinai birtokánál megy el és ott egy állomást
is alapítottak. Annyi tény, hogy Wagoner a her-
ceg kegyenceje volt.” — Így foszlik el darabon-
ként a nyabus, melylyel a „vér és vas emberét”
a siker körülvette és morális tekintetben valódi
alakjában tűnik fel, sem jobb sem rosszabb, mint
akármelyik más — alapító.

Madridi táviratok szerint ott miniszterválság
van készülöben. Valószínűleg homogen republiká-
nus miniszterium fog alakítani. Azt hiszik, hogy
Echao pénzügy-, Nuviolao hadügy-Soanaes tenger-
részet- és Abarzuza gyarmatügyminiszter lesz.
Madridban teljes nyugalom uralkodik.

Az érczrendezést felkaroló tjavaslatot Bis-
marck a szövetség tanács elé terjesztette. Pénzgye-
ségül a marka van felvéve. A birodalmi jellegű
aranyérmeken kívül öt, egy és fél markás darabok-
kat fognak verni ezüstből, továbbá tíz és öt filléres
darabokat alanyból, végre két és egy filléres darab-
okat rézből. Az ezüstérmek az egyik oldalon a
birodalmi sassal, értékeljözvel s a német birodal-
om köriratával lesznek ellátva, a tuloldalón a fe-
jedelem arcképe fog rajtké diszteni. Az érmek
verésének mennyiségét akként állapítják meg, hogy
a birodalmi ezüstérmekből minden főre 10, az
álan- és rézérmekből 2 1/2 márkát számítanak átl-
lagosan.

Cubában a spanyol befolyás hir szerint tel-
jesen megszűnt, s a belföldi négrók urai, ha nem is
az egész szigetnek, legalább összes nagy városai-
nak és különösen fővárosának. Az erődöket s a
rendőrséget szintén ezek tartják hatalmukban, sőt a
Spanyolországból küldött 80,000 főnyi sereggel is
ők parancsolnak, számuk mintegy 60,000 főre
megy, melylyel szemben a felkelők alig számítanak
9000-et, noha csak a városokból 150,000 ember
bármely pillanatban örömet csatlakoznék a felke-
lőkhez, ha bizonyos lenne az eredményről. —
Madridban miniszterválság híre merült fel, tüzetesb
részletek még hiányzanak.

A török kormány kebelében legközelebb
beállt változás okait általában orosz cselszövények-
ben keresik. A berlini „Nat. Ztg.” Belgrádból kel-
tezett tegnapielőtti első vezetőiükre szintén való-
színűnek mondja, hogy Mehemed Rusdi pasa meg-
buktatásában orosz kezek működtek közre. Február
7-én Ignatieff tábornok meglátogatta Mehe-
med Rusdit, és igen sokáig értekezett vele. Még
ugyanaz nap este Halil Serif pasa külügyminiszter
Ignatieffnél tett látogatást, s sokáig időzött nála.
„Ebből talán — írja a cikk — azt következtet-
hetni, hogy a nehézségek, melyek miatt Mehemed
Rusdi visszalépett, orosz részről jönnek.” Maga a
szultán még 8-án hosszasan beszélt a nagyvezérrel.
Hogy az orosz kormány — mondja a cikk —
azon befolyását, melyet a török államügyekre
gyakorol, milyen czéliből használja, ezt Ignatieff
tábornok már rég egész őszintén bevallotta. Az
orosz befolyás arra törekszik, hogy a török állam
szervezetének fejlődését mindenképen megakadályoz-
za; ennek legjobb eszköze képezi a minisz-
terválságok folytonos megújítása.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, február 26-án.

— **Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legújtanysabb árban vesz fel bármily alakban hirdetések, s ha kívántatik, a fogalmazásról is gondoskodik a „Kolozsvári Közlöny” kiadó-hivatala.**

— **A királyi kézirat** febr. 21-ről a delegatíókat ápril 2-ára hívja össze Bécsbe.

— **A képviselőház** febr. 24-ki ülésében megkezdetett a közoktatási budget vitatása. Prileszky Tádé interpellál, (lásd országgyűlési tudósításunkat). A ház letárgyalta a köz. gazd. budgetnek még függőben maradt részét és megállapodott a zárszámadások megvizsgálása tárgyában.

— **Rudolf koronaherceg és Gizella főhgasszony** febr. 24-én vették fel a bérmálás szentségét. Bermaszülök Károly-Lajos főherceg és Erzsébet főhercegnő voltak. A bérmáláson jelen volt a császár, a császárné, valamint a császári ház egyéb tagjai és a főmoltóságok.

— **A képviselőház részéről** a házszabályok újjakészítése végett kiküldött bizottság 23-án este tartott ülésén tárgyalatott azon kérdés, vajjon a jelenlegi osztályok és szakbizottságok főtartandók-e az új házszabályokban vagy nem? Indítványoztatott ugy az osztályok, mind a szakbizottságok eltörlése s hogy ezek helyébe minden adandó alkalommal szűkebb szakbizottságok választassanak, a miniszteriumok költségvetése — mint Angolországban — az egész ház által zárt ülésben tárgyalassék, a határozatok pedig nyílt ülésben mondassanak ki. Ez eszmét a baloldaliak pártolták. Más oldalról ismét az állandó bizottságok és osztályok előnye emeltetett ki. A bizottság többségének a költségvetés tárgyalása iránt beadott új javaslat nem tetszett s elhatározta, hogy addig fog várni, míg ez indítvány formulázva adatik be.

— **Az uri kaszinó helyiségében** tegnap, az évenként megtartatni szokott hushagyókédi bál kezdetét vette, Pongrácz József zenekara mellett.

— **Városunk képviselő testülete** kérelmére, a belügyminiszter leküldő a városi szervezési munkát, azon meghagyással, hogy az a lemásolás után azonnal visszaküldessék.

— **Dalkörünk** évi első rendes dalestélye, martius 16-án lesz a redout termében. A változatosan egybeállított műsorozatot közlebről adni fogjuk.

— **Az „írói- és művészi kör”** választó közgyűlése e hó 22-én ment végbe Pesten a megyeház nagy termében, hol ez uttal számosan jelentek meg a beirított tagok közül. A kör elnökévé, Jókai felszólalása után egyhangulag Szilágyi Ede választatott meg. Alelnökökre és a kör tisztviselőire szavazás történt. Megválasztattak szótöbbséggel, alelnökké: Hatala Péter és Tölpöly Károly, titkárrá: Szana Tamás, pénztárnokká: Aigner Lajos. Bizottmányi tagok lettek: Hoffman Pál, Huszár Imre, Láng Lajos, Kvassai Ede, Falk Miksa, Odrý Lehel, Langer Viktor, Richter János, Abrányi Kornél, Ibl, Lendvay Márton, Teleky Miklós, Miklósi Gyula, Törs Kálmán, Berczik Árpád, Urvári Lajos. Póttagokká választattak: Liszt, Jókai, Nádaí és Maszák. A kör tagjai már oly nagy számmal vannak, hogy főnállása biztosítottnak tekinthető.

— **A carneval** tegnap februárius 25-én a városi redoutban fényesen folyt le. A terem két részre volt osztva: egyik részében a gyermekek, másik részében a felnőttek táncoltak. Az est fő érdekét Orbán József ur legújabb leleménye a narancseső képezte, mi alatt mindenki 2—3 sőt több narancsban is részesítettet. A kitűnő katona zene mellett reggeli 6 óráig tartott a mulatság, melyben azonban a közönség, csak közép számmal vett részt.

— **Kolozson** e hó 22-én az ottani olvasó egylet javára mint értesítenek, zártkörű táncvígá-
lom rendeztetett, a mely igen szépen sikerült. Vá-
rosunkból is többen vettek részt a mulatságban, hol
a vidéki közönség igen szép számmal volt jelen.
— A csinos és helyes, tapintatos berendezésben
A. Grün Ignáczné asszonyasság legtöbb érdemet
szerzett magának, hasonlóan elismerésre méltó te-
vékenységet fejtett ki t. Zubilik Lajos ur is. A köz-
önség jól mulatott és tökéletesen megelégedetten
távoztott volna el, ha nagyobb helyiségben és jobb
zene mellett folyt le a táncvígáalom.

— **Hushagyói maszk menet.** Tegnap délután sűrű tömegek lepték el a város utcáit.
Hogy a maszk menetét lássák. A maszk nagy to-
longás és láрма meg esőzés és havazás közt járta
be az utcákat.

— **Szemfényvászító.** Lincz egyik kávé-
házában a napokban a közönséget bűvész mulattatá,
a többek közt néhány gyűrűt, órát szedett össze egy
nagyszerű mutatóvány végett s ez értékes holmikát egy
kis szekrénybe helyezvén, átadta a társaság egyik
tagjának megőrzés végett a míg ő visszatér. Tá-
voztott — de többé vissza nem tért — a szekrény
pedig kavics darabokkal volt tele a rászédett köz-
önség nagy bámulatára.

— **A bécsi Beethoven**-emlékre eddig
több mint 40,000 frt gyűlt össze.

— **Matejko** már csaknem egészen bevégező
„Kopernikus” című képét, s jelenleg a „Grün-
waldi csata” tervezetét készíti.

— **Philadelphiában** 1876-ban a füg-
getlenség százados ünnepül, nagy világiállítá-
s lesz.

— **Amadeo.** épen 25 hónapig volt spa-
nyol király.

— **A monacói galambversenyen**
herceg Eszterházy egy Lajos-arany díjat nyert.

— **Nagy opera-társaság.** Párisban
mindenfelo nemzetbeliekből nagy opera-társulatot
szerveznek Kalifornia számára.

— **Afrika belseje** megvizsgálására közle-
bb Berlinben „Afrikai társaság” alakult.

— **Részvét távirat.** Egy angol ur ily távira-
tot adott fel: „Fájdalommal jelentem, hogy nagy-
bátyánk Tamás meghalt. Végrendeletét holnap ol-
vassák. Jöjjetek mielőbb. Azt hiszem, mi vagyunk
az örökösök.” — Egy szóval több, mondja a
távírás. — Eggyel? . . akkor tessék azt kitörölni,
hogy „fájdalommal.”

— **Jókai Mór** születésnapja alkalmával
a távol Németországból gyengéd meglepetésben
részesített. Berlinből 33, többnyire kitűnő név
aláírásával a következő sürgönyt vette; Berlin, febr.
19. Jókai Mór magyar írónak. Fogadja születés
napjának mai 48. évfordulóján németországi tisztel-
őinek és barátainak szívélyes üdvözléseit.

— **Védháló öngyilkosok ellen.** Ilyet
szándékozik vonatni Stein Nánán házában második
emeletén az egész udvar fölött. A háló erős vas-
sodronyiból fog készülni s teljesen alkalmas lesz az
öngyilkos szándékkal leugrókat szeliden felfogni
s épen adni vissza az életnek. Ezzel Steiner ur el
akarja szoktatni a komoly öngyilkosokat; csak az-
tán az öngyilkossággal tréfálótak ne csöditse oda
e mentő szerkezettel.

— **Jankó V. rókát fogott:** a koma
betekintett a gyárépületbe, de mielőtt ő maga va-
lamit tanult volna — a majorságot akarta bölöses-
ségre oktatni; rajta vesztett, a lombos árulta el s a
ketreccz iránt sem viseltetvén elég respektussal, bő-
rével fizetett csinyjáért.

Közgazdaság.

A verek kérdésehez.

Ismeretes, hogy egy idő óta a verekbe-
különös pártfogás alá vették, néhány természetviz-
sgáló azon felfedezései után, hogy a kártékony ro-
varok pusztítása által sokkal több hasznot hajtának,
mint a mennyi kárt a vetésekben, a gyümölcsösök-
ben és kertekben csipegetésök és tolvajkodásuk
által okoznak.

Australia és Amerikába is bevitték őket és
már ez utóbbi helyen is annyira elszaporodtak, hogy
New-York államban egy ház fedele alatt száz, sőt
kétszáz fészék található.

Dr. Gloser tett e tekintetben hosszabb tanul-
mányokat. Igaz, hogy a veréb költés ideje alatt és
azután is, midőn még fiai kicsinyek, jobbára rova-
rokkal táplálkozik, azonban e tekintetben is igen
válogatos, a szőrös hernyókat, melyek pedig gyü-
mölcsöseink legnagyobb ellenéi, épen ki nem állhat-
ja, kényes gyomra a csupasz mézészek és más le-
pék hernyója után kivánczozik. A levelészeket nem
szereti, és ha emészt is fel valamit, azt nem teszi
rendszeresen, mint a többi pinytőfaj, nem kutatja
át és át a leveleket, a bokrokat sorról sorra, sokkal
jobban hajlik a szembeötölő és könnyen beszerez-
hető élelmi czikkék felé, melyenek husdarabok,
konyhahulladékok, gabonamélek stb.

Azon megfigyelés, hogy a verekbe kiirtása
után a rovarok valamely helyen elszaporodtak, nem
tulajdonítható a verekbe hiányának. Tudjuk, hogy

vannak rovarévek, midőn a különféle rovarok és
férgék óriási mennyiségben jelennek meg, s e te-
kintetben az időjárás, az éghajlati viszonyok sok-
kal hatalmasabb befolyást gyakorolnak, mint a
madarak összes serege, az ember törekvéseit is
hozzá számítva.

§ bár nem óhajjuk vissza azon kort, szabad
tért hagyván az emberi akaratként és törekvésnek,
midőn a gazdáknak meghatározott számú veréb-
fejet kellett a hatóságának átszolgáltatni; de a ve-
rebe kiméltetését sem helyeselhetjük. Régtóta tudják
azt már a gazdák és vadászok, kik az uralkodó
divatos elmélet által nem hagyták magukat félre-
vezettetni. Tartsák bár sokan a kérdést még el-
dönthetetlennek és vizsgáljanak bár meg még né-
hány száz verébgyomrot, Glaser azt ajánlá, hogy
a kiköltés után, különösen a sárgacsőrű fiatalokra,
melyekre kövérebb és izletesb husuk végett érde-
mesebb is, mint a nyulakra vagy más állatokra,
formális vadászatokat kell indítani.

Nemzeti színház.

Kedden, febr. 25-kén „Garabonciás diák”
a magyar szinköltészet zsenge korából való énekes
és tüneményes bohózat adatott, de a rendkívül
üres színház észlelhetőleg tanúsította, hogy a mű-
becset nélkülözö látványosságnak, ha meg egyszer
annyi felhőn lejtő, tündér és sárkányon lovagló ga-
rabonciás diák fordulna is elő azokban, színhá-
zunkban még hushagyókédi publikuma sincsen.
Alig hisszük, hogy a bevétel a világitást fedezte
volna.

Egész bohózatban, dacára a nagy személy-
zetnek szerep csak kettő levén, Csákány Laci a
garabonciás diák, és Mátyás a kántor s ezen sze-
repek elsőjét Szilágyi sajátos fesztelenségével,
utóbbikat Szentgyörgyi dalolásban, mint ka-
rikizásban, többször tanúsított jártasságával sze-
mélyesítvén, az előadást sikerültnek mondhatjuk
ugyan, de azért az ismétlést nem óhajjuk. Zeneje
is kritikán aluli, egész készlet a színpadi mumiák
sorába helyezendő a lomtárba.

Idegenek névjegyzéke Biásini szálló- dában Kolozsvárt, február 23—24- dikén 1873.

Vancsa érsek ő excellentiája titkárával Ba-
lásfalváról. Radnóthfi cs. kir. huszár főhadnagy
Szébenből. Metz Frigyes mérnök N.-Szébenből.
Kőrösi Sándor birtokos Felvinczről. Ganger Manó
kereskedő Szébenből. Redlich Gábor kereskedő N.-
Szébenből. Kováts Mihály kereskedő N.-Váradról.
Gröfler György kereskedelmi utazó Stutgartból.
Benkő Ödön birtokos Deésről. Schuller J. vasuti
mérnök N.-Szébenből. Keményi Sándor honvédör-
mester Medgyesről. Grabon J. kereskedelmi utazó
Berlinből. Gressler Zsigmond vasuti vállalkozó Ka-
rából. Fischer József gyáros Csehországból. Feko-
te R. birtokos Tordáról. Textoris H. kereskedő
Bécsből. Kovásznai kereskedő Brassóból. Breuer
Jakob kereskedő Debreczenből. Szathmári Elek
ügyvéd Maros-Vásárhelyről. Pap Imre birtokos
Deésről. Rác Miklós birtokos Szegedről. Hunyadi
Ferenc jószágigazgató Sárpatokról. Csiki Dávid
orvos Radnótról. Szentpáli Zsigmond birtokos
Deésről. Antonelli J. kanonikusKrasznáról. Braim
Péter esperes Szatmárról. Hollaky Nándor ügyvéd
Deésről. Stifried kereskedő Deésről. Honter József
csipke kereskedő Stutgartból. Kis Imre birtokos
Felvinczről.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Február 25-ről. 1873 5% metaliques 71.10
nemzeti kölcsön 74.10. 1860-diki államköl-
csön 105.—. Bankrészvények 998. Hitelrészvé-
nyek 340.—. London 109.40. Ezüst 10120
Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 8.69 1/2

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 80.
75. Temesi 78.50. Erdélyi 77.25. Horv. Szlaven

Felelős szerkesztő Sándor János.

Nyilttér.

Nyilatkozat.

Alóírt lelkiismeretes kötelességemnek tartom
családom nevében

Tamási testvérek és társa czégnek elismerő
köszönetemet nyilvánítom azon diszes és mérsé-
kelt árak mellett kiváló pontosság és csinnal ren-
dezett temetkezési eljárásért, melyet nevezett czég
néhai édes testvérem Basa Mária eltemettetése al-
kalmával az én megrendelésemmel folytán eszközölt.

Teljes megnyugvással ajánlhatom ennél fogva
nevezett czéget az ily szomorú esetekben bármely
családnak, mint mely czég pontos és lelkiismeretes
eljárás és diszes rendezés által a közönség párto-
lását méltán megérdemli.

Kelt kolozsvárt, 1873 febr. 26-án.

Basa Kálmán.

Minő szerencse!

Mennyiségnyi tanár

ORLIČÉ R.Berlin, Wilhelmstrasse 5. játékkutatásai
ismét egy**TERNOT**nyertem.
Brassó.

Jonás J., polgár.

Kérdésekre híres játékkutatásait illető-
leg azonnal ingyen felel a tanár ur.**100 ezer**finom havanna szivar,
ezre 30 tallér.Skatulyák 50 — 100 darabban a pénz be-
küldése vagy utánavét mellett 3¹/₂ és 3 tal-
lérért megküldetnek

Th. Laube és társa,

hannoveri szivar nagy-üzlete által.

A nem tetsző fajta visszacseréltetik.

Eladó telek.Kolozsvárt a főtértől csekély távol-
ságra, a májális (házsongárd) utca 36.
hátszám alatti 2 magyar hold területű te-
lek, a rajta levő három külön lakház és
gazdasági épületekkel együtt szabad kéz-
ből örök áron eladó. Értekezhetni
megít helyen lakó tulajdonossal.**Tehenek, örüljétek!**Amerikában rövid idő előtt egy igen fontos mezőgazdasági föl-
fedezés történt, a nekem ottani összeköttetésemmel fogva sikerült e ki-
valónan nevezetes cikkből

a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt

kaphatni. Ez az

amerikai szabad. tehénfejő gép.

A következő előnyök minden fogalmat felülmúlunk:

1. E készülék használata fölélegessé tesz minden emberi segítséget, s az odalátetés oly egyszerű, hogy azt még gyermek is végrehajthatja.
2. Az önfőző a tehénre jótékonyan hat, minek következtében ez a tejet utána bocsátja, s négy perc alatt az utolsó cseppig meg van fejve; míg előttem a kézzel való fejés a tehénre névleg nagyon káros, mert sokszor károsnak is bizonyult, mert gyakran megtörté-
nik, hogy a tehén a fejés alatt kirug vagy a tejet nem bocsátja, mi annak bizonyítéka, hogy az állat kellemetlen előérzelmekek van kitéve.

Ha a tehén beteges vagy föggra dagadt, e gép nélkülözhetetlen, mert a kézzel való fejés csak fokozza a bajt, s ha nem fejtünk elvessz a tej.

E készülék rendkívül gyors eltarjadése a gazdaságok és ma-
suttaladonokok által — kik e gépet használják — kiállított számlá-
van bizonyították már elég bizonyítékot nyújtaniuk az eredményéről.E gép a legfinomabb ezüstből van készítve,
400 pontos utastással együtt 6 frt. 50 kr.

Kapható az egyedüli fűraktárban

Friedmann A.-nál,

Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás. Rövid idő óta azt veszem észre, hogy más,
nem igen ösmeretes czegek az én metszvényeimet és
hirdetményeimet használják, hogy a t. cz. közönséget tév-
útra vezessék. Ezen tehénfejő gép egyes egyedül és
valódián — ezüstből — csakis nálam kapható; minden
más hirdetteket utánoztak, rozszak és hamisak.

722 2-25

AIGNER LAJOS

pesti könyvtárúrnál Pesten megjelent és általa

STEIN JÁNOSegyetemi könyvtárúrnál Kolozsvárt kapható és minden vidéki könyvkereskedésben
megrendelhető**„Párt küzdelmek“**

korrajz.

II. Rákoczy György korából, történetű és érdekes esemény és jellemfestéssel, a
Fenes és Gyalu közti nagy döntő csata részletes leírásával, hazafias és morális
alapeszmével

IRTA

Komáromy Ferencz

Ára 1 frt. o. é.

729

5—*

Eskoros rohamokat (Nyavalytörés)gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa **dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45.**
E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt.

661 22—*

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI**KÖNYVNYOMDÁJA**

Kolozsvárt, főtér báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főtér, Gyulai-ház, felyállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és ízletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben
van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek,
baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.****FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.****HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE**a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szerzett-
nek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíthatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglévőket postafordultával, a szo-
katlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Mindennemű megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosítottatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.

60—*